

D66

D66 Wormerland
Verkiezingsprogramma Gemeenteraadsverkiezingen
2026

Een gezond, groen en bruisend Wormerland - het kan wél

Versie aangenomen door de leden – 18 februari 2026

Voorwoord Lijsttrekker

Het is mij een eer en een genoegen om een voorwoord te mogen schrijven bij het programma waarmee D66 de komende verkiezingen voor de gemeenteraad van Wormerland ingaat. Een programma dat goed onze ambities weergeeft voor de komende periode.

Het worden best spannende jaren. De afgelopen vier jaar hebben we samen met Oostzaan en Landsmeer intensief gekeken naar onze gezamenlijke bestuurlijke toekomst. In de komende periode zullen we daar een klap op moeten geven, uitstellen is geen optie meer. D66 is in dit proces altijd heel duidelijk geweest en dat blijft zo. Voor ons staat het niveau van de voorzieningen en de dienstverlening, kortom het belang van onze burgers en ondernemers, voorop. Voor D66 is het bovendien belangrijk dat een ingrijpend besluit als dit in samenspraak met onze inwoners genomen wordt.

De financiële ruimte van de gemeente is nog steeds beperkt, vooral als gevolg van rijksbeleid. en dat dwingt ons de komende jaren tot het maken van moeilijke keuzes. We weten dat niet alles kan van wat we willen en van wat nodig is, zeker niet tegelijkertijd. Ook als er onverhoopt moet worden bezuinigd, beschermen wij wat van waarde is. Minimaregelingen, sport, cultuur en onderwijs zijn geen luxe, maar de basis waarop een eerlijke, gezonde en kansrijke toekomst rust.

Ik geloof dat juist in zulke tijden zichtbaar wordt waar we als Wormerlanders écht voor staan. Of het nu gaat om woningbouw, (jeugd)zorg, verkeersveiligheid of kansen voor iedereen, we gaan aan ermee aan de slag, want alleen roepen dat er iets moet gebeuren is voor D66 niet genoeg.

Al met al is er dus genoeg te doen. We gaan deze verkiezingen in met een programma dat bol staat van optimisme, ambities en oplossingen en dat gaan we doen met een mooie lijst. Ik heb er veel vertrouwen in dat we de komende periode kunnen laten zien, het kan wél!

Hans Kramer

Inleiding

D66 staat voor een gemeente waarin iedereen mee kan doen. Juist de gemeenteraadsverkiezingen gaan niet over politiek ver weg, maar over de omgeving waarin we dagelijks leven. Over de straat waarin je woont, de school van je kinderen, de groene omgeving waarin je wandelt en de zorg die dichtbij moet zijn wanneer je die nodig hebt.

Want we willen allemaal ongeveer hetzelfde: een huis in een veilige buurt, werk dat loont, vrijheid om te houden van wie je wilt, en het vertrouwen dat de toekomst – ook die van je kinderen – iets is om naar uit te kijken. Wie we ook zijn, hoe we er ook uitzien, van wie we ook houden of wat we ook geloven: iedereen moet in Wormerland zichzelf kunnen zijn en zijn dromen kunnen waarmaken najagen.

Bij alle keuzes kiest D66 voor een weg van vrijheid, vooruitgang en verbinding. Gelijkwaardigheid is een voorwaarde voor vrijheid. Daarom spant D66 zich in voor kansengelijkheid.

We weten dat niet alles tegelijk kan. Gemeentelijke middelen zijn beperkt, zeker in Wormerland, en de ruimte schaars. Na vele onderzoeken is het nu wel duidelijk: zelfstandigheid is voor Wormerland helaas niet langer een optie. Dat is het eerlijke verhaal. Een fusie met Purmerend of Zaanstad biedt niet alleen kansen voor een sterkere financiële basis, maar ook voor betere voorzieningen, zoals OV, recreatie, sport en cultuur. D66 ziet daarom de toekomst van Wormerland positief tegemoet.

Door de aankomende fusie past ons terughoudendheid. Op dit moment zijn er onvoldoende middelen om grote ambities te realiseren. Lopende zaken gaan echter gewoon door. In dit programma zetten wij uiteen wat voor D66 belangrijk is, in de aanloop naar de fusie, maar ook daarna. Een aantal van de hier uiteengezette ambities kan alleen gerealiseerd worden als de financiën weer op orde zijn.

D66 kiest bewust. Liever goed investeren in wat echt verschil maakt dan in overal een beetje. D66 kiest voor beleid dat de brede welvaart vergroot. Daarbij gaat het niet alleen om inkomen, maar ook om gezondheid, veiligheid, sociale samenhang, onderwijs, duurzaamheid sport en cultuur. We investeren in een gezonde omgeving. We kiezen voor weerbaarheid en preventie.

D66 heeft zin in een nieuwe raadsperiode. Wij weten dat het kan. Samen maken we van Wormerland een bruisende, gezonde en duurzame samenleving waarin iedereen vrij kan zijn.

H1: De bestuurlijke toekomst van Wormerland

De grens voor zelfstandigheid voor Wormerland is bereikt. Wij kijken naar de kansen. Een fusie met de ander groenlandelijke gemeenten Oostzaan en Landsmeer (WOL) is helaas na een zorgvuldig proces ook afgefallen. Wat D66 betreft zijn zelfstandigheid en WOL goed onderzocht en definitief geen opties meer. Dat is het eerlijke verhaal. Op dit moment worden de mogelijkheden voor een fusie met Purmerend of Zaanstad onderzocht. D66 staat positief tegenover een fusie met een van deze gemeenten. Door een bestuurlijke fusie kan Wormerland weer vooruit, zonder daarbij de eigen identiteit, de gemeenschapszin en het groen-landelijke karakter te verliezen. We blijven immers gewoon Wormerlanders, onze identiteit bepalen wij zelf. Door een bestuurlijke fusie kunnen we weer investeren, in goed onderwijs, groen, sport en cultuur. Ook kan de bereikbaarheid toenemen en wordt achterstallig onderhoud weggewerkt.

D66 heeft op voorhand geen voorkeur voor Zaanstad of Purmerend, eerst moeten beide varianten nader worden onderzocht. Wat D66 betreft hebben de inwoners een belangrijke stem in de keuze voor Purmerend of Zaanstad. Ook wordt nauw opgetrokken samen met Oostzaan.

Voor D66 zijn de volgende uitgangspunten van belang voor de nieuwe fusiepartner. Een fusievoorstel zal op basis van deze uitgangspunten worden beoordeeld.

- De groenlandelijke identiteit van Wormerland en diens kernen blijft behouden.
- Het huidige voorzieningenniveau is een minimum, de fusie leidt bij voorkeur tot een hoger voorzieningenniveau voor onze inwoners.
- Het zwembad en de bibliotheek blijven in ieder geval open.
- De Wijdewormer blijft groen.
- Er komt een gemeentelijk steunpunt in Wormerland, zodat het bestuur dichtbij blijft.
- De contactcommissies blijven behouden en er komt ook een dorpsraad voor de kern Wormer die het gemeentebestuur adviseert en gekozen is uit inwoners van Wormerland.

Hoofdstuk 2- Fijn wonen in aantrekkelijke wijken

Een fijne betaalbare woning is de basis voor een goed leven, voor vrijheid, ontplooiing en het verzilveren van je kansen in het leven. Toch is voor veel inwoners van Wormerland een betaalbare woning onbereikbaar. D66 wil dat de gemeente meer stuurt op de woningmarkt en zorgt voor wijken die duurzaam, betaalbaar en inclusief zijn. Grondbeleid is daarbij essentieel.

Nieuwbouwlocaties benutten

Mogelijke nieuwbouwlocaties in Wormerland moeten versneld worden benut. We bouwen eerst binnenstedelijk en daarna pas in het groen. Daarbij geldt dat wat D66 betreft niet gebouwd wordt in natura 2000. Daarnaast is het belangrijk dat we met creatieve oplossingen komen, zoals het 'optoppen' van bestaande gebouwen en kangoeroewoningen. Onze (nieuwe) inwoners moeten kunnen rekenen op goede voorzieningen o.a op het gebied van sport, cultuur en onderwijs.

- De gemeente ontwikkelt grondbeleid.
- We versnellen de nieuwbouw binnenstedelijk, daarna is bouwen in het groen pas een optie.
- Waar het kan, ontwikkelen we overeenkomstig het principe van 'een straatje erbij'.
- De woningbouw bij de sportparken gaat door.
- Om doorstroming mogelijk te maken bouwen we meer middenhuur- en middenkoop-woningen.
- In elke wijk is is minimaal 30% sociale huur de norm
- We verkennen mogelijkheden om meer op het water te bouwen.
- We zijn voorstander van woningsplitsing waar dat kan en de bouw van kangoeroe-woningen, wanneer dat bijvoorbeeld in de achtertuin mogelijk blijkt. Uiteraard mag dit niet tot uitbuiting van bijvoorbeeld arbeidsmigranten leiden of tot overlast in de buurt. Tegen dat laatste treden we juist streng op.
- We kijken naar mogelijkheden voor het optoppen van bestaande flatgebouwen, bedrijfspanden en winkels – alles langs de lijn van leefbaarheid.
- In de bijstand staat de gemeente toe een kamer te verhuren zonder gekort te worden op de uitkering.
- Nieuwe inwoners van Wormerland krijgen een welkomstpakket zodat zij zich snel thuis voelen in onze gemeente.

Duurzame nieuwbouw

We bouwen niet alleen meer, maar ook anders. Het bouwen van nieuwe huizen gebeurt op duurzame wijze met natuurlijke of circulaire materialen. De Zaanstreek is groot geworden met houtbouw. Die traditie zien wij graag weer terugkomen. We bouwen daarom zoveel mogelijk met hout, zoals goed past in het convenant Houtbouw binnen de MRA (metropoolregio Amsterdam). Tevens zetten we in op meer biobased materialen en hergebruik van bestaande materialen. Hiermee besparen we CO² en bouwen we steeds vaker goedkoper.

- Nieuwbouw is klimaatadaptief en natuurinclusief: voorbereid op hitte, droogte en water-overlast.
- Modulair (prefab) bouwen is wat ons betreft een goede optie.
- De gemeente stimuleert biobased en circulair bouwen. Houtbouw heeft bovendien voordelen gezien onze slappe bodem.
- D66 wil dat de gemeente bij aanbesteding voorrang geeft aan (lokale) circulaire en innovatieve bouwbedrijven.
- Nieuwbouwplannen worden beoordeeld op woonkwaliteit én nabijheid van voorzieningen – zoals zorg, scholen, winkels, openbaar vervoer, sport en cultuur en de ontsluiting van de wijk.
- We ontwikkelen in de kernen autoluw met veel aandacht voor de fiets.
- D66 is een voorstander van gedifferentieerd parkeerbeleid. Bij ieder nieuwbouwproject wordt gekeken wat passend is. D66 is geen voorstander van nieuwe parkeerruimten in de openbare ruimte op het maaiveld.

Wonen voor alle levensfasen

We bouwen voor gezinnen, maar meer nog voor jongeren, alleenstaanden en ouderen. Als zij doorstromen naar een passende woning, creëren we immers ruimte op de woningmarkt. We zijn daarom creatief in ons aanbod. We willen immers dat er seniorenwoningen komen die aantrekkelijk zijn voor onze 55-plussers met een koopwoning om hun ruime eengezinswoning met dito tuin daarvoor te verruilen. Er zijn steeds meer kleine huishoudens, daar moeten we rekening mee houden. Voor doorstroming is regie nodig. We moeten als gemeente onze woningbouw goed programmeren. Daarom organiseert de gemeente een goede samenwerking tussen de gemeente, banken, huiseigenaren, woningcorporaties, zorgorganisaties en de regio. Ook leren wij van andere gemeenten hoe de doorstroming te bevorderen.

- Bij nieuwbouw is D66 een voorstander van het combineren van woningen voor starters en senioren.
- D66 stimuleert generatiewoningen en andere gemeenschappelijke woonvormen voor jongeren en ouderen. En we willen particuliere initiatieven graag ondersteunen, denk daarbij bijvoorbeeld aan een Knarrenhof of Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), waarbij bewoners gezamenlijk een bouwproject ontwikkelen zonder projectontwikkelaar.

Duurzaam en gezond wonen

Een aantrekkelijke wijk is een duurzame, gezonde en groene wijk. In de wijk woon je, ontmoet je, speel, sport en recreër je. D66 wil wijken waar mensen elkaar kennen en helpen. D66 wil bestaande wijken

vernieuwen en vergroenen. Ons klimaat verandert. Groen zal cruciaal blijken voor een leefbaar klimaat in de bebouwde omgeving. Daarbij draagt groen in de omgeving aantoonbaar bij aan gezondheid en is van belang om stad onze biodiversiteit te waarborgen. We maken gebruik van de energie die aanwezig is bij de inwoners, door initiatieven van onderop te stimuleren.

- Waar renovatie niet mogelijk of wenselijk is, zetten we in op minimaal circulaire sloop.
- Bestaande wijken worden vergroend volgens de 3-30-300-regel. Dat wil zeggen: iedereen heeft vanuit haar woning drie flinke bomen inzicht. Daarnaast toont 30% van de wijk groen. Bovendien heeft iedere inwoner binnen 300 meter toegang tot een park of natuur.
- Huiseigenaren worden ondersteund bij energiebesparing, zonnepanelen en waterbesparing (zoals grijswatersystemen).
- De gemeente stelt bij nieuwbouw verplichte waterzuinige installaties en groene daken als norm. We zetten in op opvang van regenwater onder nieuwbouwprojecten
- D66 wil buurt- en straatinitiatieven ondersteunen, om een straat of buurt te vergroenen of klimaat adaptief in te richten.
- D66 is voorstander van de aansluiting van het warmtenet op Neck op dat van Purmerend. Ook kijken we of er in de nog te ontwikkelen wijkuitvoeringsplannen (WUP's) plaats is voor warmtenetten. Daarnaast zien wij kansen voor aquathermie, nu de gemeente omringd is door water.
- Onze verduurzamingsambities moeten hand in hand gaan met het beschermen van kwetsbare diersoorten zoals vleermuizen. Om te voorkomen dat er vertragingen ontstaan in grootschalige verduurzaming van huizen wil D66 integrale ecologische onderzoeken toestaan – zoals in Utrecht.
- Elke wijk wordt ontworpen om elkaar te ontmoeten: er zijn voldoende speelplekken voor jonge en oudere kinderen en er is voldoende groen.
- Om binding met de wijk te behouden krijgen huidige wijkbewoners voorrang op een deel van de nieuwbouw.

Huisvesting vluchtelingen, asielzoekers en statushouders

D66 wil dat kwetsbare nieuwkomers geholpen worden. Tegelijkertijd erkennen we dat migratie spanningen oplevert, bijvoorbeeld op de woningmarkt. Ook zien we helaas nog te vaak dat nieuwkomers in armoede belanden. De gemeenten in Zaanstreek-Waterland hebben gezamenlijk afspraken gemaakt over diverse huisvestingsopgaven van asielzoekers en vluchtelingen. Wormerland neemt daarin een eerlijk aandeel en dat blijven we doen.

- Wormerland neemt een eerlijk aandeel asielzoekers en statushouders op, conform de spreidingswet.
- We willen statushouders versneld aan het werk hebben, zodat zij beter en eerder in een eigen inkomen te kunnen voorzien en sneller te integreren in onze maatschappij. De tekorten in

bijvoorbeeld de zorgsector, maken een snelle toetreding van extra handen tot de arbeidsmarkt voor iedereen noodzakelijk.

- Regionale samenwerking in Zaanstreek-Waterland wordt voortgezet

D66 bouwt aan gemengde en prettige wijken: leefbaar, gezond en (natuur)inclusief

Hoofdstuk 3 - Verblijven en verplaatsen

D66 kiest ervoor te investeren in fietspaden en OV en veel minder in nieuwe wegen voor de auto. Wormerland is gevoelig voor het vastlopen van verkeer, vooral door sluipverkeer uit Purmerend en Zaanstad. Wij vinden dat er maatregelen genomen moeten worden om de situatie te verbeteren. Ook moet er voldoende aandacht zijn voor onderhoud, zodat problemen in de toekomst worden voorkomen.

Het OV zou een beter alternatief moeten worden, ook in de groenlandelijke gebieden van onze gemeente. Ook vinden wij dat de Zaan beter benut kan worden voor het vervoer van zowel goederen als personen. Onze wegen, straten, pleinen en groene zijn er niet alleen om je over te vervoeren, maar ook om te spelen, elkaar te ontmoeten en de sporten. De openbare ruimte is er voor iedereen. Het is een plek waar je veilig bent en je op je gemak voelt. We willen in woonwijken meer ruimte voor alternatieven voor de auto. Fiets en openbaar vervoer krijgen voorrang. D66 investeert in doorfietsroutes, fietsenstallingen bij bushaltes en deelvervoer.

- In plaats van boetes, wil D66 dat de gemeente voor de winter hulp bij kleine reparaties aan de fiets aanbiedt, om zo de verkeersveiligheid te vergroten. Zogenaamde Fiets-APKs.
- D66 wil dat de fietsinfrastructuur in Wormerland goed toegerust is op snelle fietsers.
- De groenlandelijke gebieden van Wormerland zijn helaas nog niet goed genoeg bereikbaar met het OV. D66 wil zich inzetten voor ruimer en frequenter busvervoer.
- D66 wil meer investeren in een toegankelijke openbare ruimten en toegankelijk OV voor inwoners met een fysieke beperking.
- Gelukkig gaan steeds meer Wormerlanders elektrisch rijden. D66 wil dat er meer ruimte komt voor het (snel) opladen van elektrische auto's en fietsen in de openbare ruimte. Het gebruiken van lantaarnpalen als laadpaal zou een goede oplossing kunnen zijn. Een laadplein is voor D66 daarentegen geen goede oplossing.
- De gemeente moet een Verlengde Private Aansluiting (VPA) mogelijk maken voor eigenaren van een elektrische auto die geen mogelijkheid hebben om op eigen terrein te laden. D66 wil dit realiseren door het toepassen van kabelgoottegels. D66 staat voor uitbreiding van de laadinfrastructuur, maar alleen in samenhang met de beschikbare netcapaciteit. Dat vraagt om actieve samenwerking met Laadwerk (voorheen MRA-Elektrisch) en Liander én om gerichte investeringen in slimme en bi-directionele laadoplossingen, zodat elektrische auto's onderdeel worden van de oplossing voor netcongestie in plaats van het probleem.

De kwaliteit van de leefomgeving staat voor op. Het vervoer van de toekomst is openbaar en duurzaam (Zero Emission).

Hoofstuk 4- Schaarse ruimte goed benutten

Wormerland staat voor een enorme ruimtelijke opgave. De ruimte is schaars, we zijn omringd door kwetsbare natuur en de belangen zijn groot: wonen, werken, natuur, mobiliteit en energie concurreren met elkaar. D66 wil een gemeente die ontwikkelt met respect voor mens, klimaat en natuur. Dat vraagt om scherpe keuzes en goede regie. In het kader van de Omgevingswet wil D66 inzetten op weinig regels en ruimte laten aan inwoners.

Ruimte met visie

D66 vindt dat de gemeente een duidelijke en bestendige richting moet geven aan ruimtelijke ontwikkeling. We moeten meer investeren in biodiversiteit, natuur, bodemkwaliteit en schoon water. Grondbeleid is hierbij essentieel.

- De gemeente werkt met één integraal gebiedsplan per zone, waarin wonen, werken/ bedrijvigheid, sport en cultuur, energie, groen en mobiliteit samen worden gepland. We kijken daarbij minimaal 20 jaar vooruit.
- We zien actief grondbeleid als instrument om de schaarse grond in Wormerland zo efficiënt mogelijk in te richten. Met meer ruimte voor wonen, werken en natuur tot gevolg.
- Leegstand wordt benut voor wonen of maatschappelijke functies.
- Dubbelgebruik van ruimte is het uitgangspunt: bijvoorbeeld daken voor zonnepanelen, sportvelden als waterberging, bedrijventerreinen met groenstroken.

We koesteren onze natuur

Groen geeft de inwoners van Wormerland de vrijheid om te ademen, te ontspannen en te bewegen. Wormerland wordt omringd door prachtige veenweidegebieden. Deze moeten wij koesteren, beschermen en versterken. Daarnaast is het belangrijk dat in kernen en de wijk voldoende groen aanwezig is. Een groen Wormerland draagt bij aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en het welzijn van onze inwoners. D66 wil dat iedereen in Wormerland binnen 300 meter van een groene verblijfsplek kan zijn, zoals de 3-30-300-norm als richtlijn voorschrijft. We willen dat de gemeente actief werkt om die ambitie te realiseren. Bij al het beleid geldt: groen en water zijn geen restcategorie, maar leidende principes.

- De bestaande natuur in Wormerland wordt behouden en versterkt.
- Economische ontwikkeling in de natuur is alleen mogelijk indien dit past binnen de natuurwaarden. De natuur is leidend. Voor de veenweidegebieden betekent dit 'functie volgt peil', niet andersom.
- De gemeente maakt een ecologievisie. Er moeten verbindende groenstructuren blijven en/of komen tussen wijken en natuurgebieden.

- D66 wil dat de gemeente zich samen met het Hoogheemraadschap maximaal inspant voor schoon water voor mens en dier. Zo zorgen we er bijvoorbeeld voor dat ons water – ook de Zaan – veilig is om in te zwemmen.
- De gemeente voorkomt verdere verstening en stimuleert groene (gevel)tuinen, regentonnen, tegelwippen en vergroeningsacties zoals van stichting Steenbreek.
- Openbare ruimte mag rommeliger worden als dat beter is voor de natuur – natuur inclusief onderhoud blijft de norm.

Recreatie in het groen

Groen is goed voor de biodiversiteit maar is er ook om van te genieten en in te recreëren. Natuur en recreatie worden nog teveel als een tegenstelling gezien. D66 is een voorstander van het beter benutten van natuur- en recreatiegebieden voor recreatie, mits de natuurwaarden niet worden aangetast. Daarnaast is het belangrijk dat we investeren in recreatiemogelijkheden in de wijken, bijvoorbeeld door natuurspeeltuinen en sportgelegenheden.

- De natuur moet beter ontsloten worden voor wandelen, fietsen en varen.
- De vaarroutes in het Wormer- en Jisperveld moeten beter toegankelijk worden. D66 verwacht dat de gemeente hierin regie neemt richting het hoogheemraadschap en aandringt op tijdig en voldoende baggeren van de vaarroutes van en naar het gebied.
- We willen onderzoeken of delen van de Zaan aangewezen kunnen worden als zwembied.
- Bestaande routenetwerken voor wandelaars en kleine vaartuigen zoals sloepen worden geoptimaliseerd, en nieuwe looproutes worden ontwikkeld met respect voor de natuur
- Er moet één recreatieschap komen voor Laag Holland waarin Twiske-Waterland en RAUM opgaan.

Samen beslissen over ruimte

Ruimte verdelen is keuzes maken. D66 wil dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties hier actief in meedenken.

- De gemeente verplicht participatie voorafgaand aan gebiedsontwikkeling.
- Bewoners krijgen tijdig inzicht in plannen, effecten en alternatieven.
- We maken het mogelijk dat inwoners zelf laagdrempelig voorstellen kunnen doen voor groen, verkeer of voorzieningen. Communicatie over wat er met de inbreng wordt gedaan is daarbij vanzelfsprekend.
- De natuur verdient een stem, wij willen daarom dat bij de ontwikkeling van bouwprojecten een ‘advocaat van de natuur’ meedoet als participant onder de Omgevingswet.

Wormerland groeit niet ten koste van haar leefomgeving, maar mét haar leefomgeving

Hoofdstuk 5 – Klimaat en Duurzaamheid

Voor D66 is het klimaat een topprioriteit. Het is nodig om in te zetten op alle vormen van duurzame energie. We kunnen ons niet veroorloven dat bepaalde vormen van duurzame energie worden uitgesloten.

Opwekken duurzame energie en besparing

Alle mogelijkheden voor de opwekking van duurzame energie moeten in Wormerland benut worden. Het goed isoleren van woningen bespaart geld, is goed voor het milieu en verhoogt het woon-geluk. Daarom moet het financieel aantrekkelijker en eenvoudiger worden. We investeren de inzet op energiebesparing, met speciale aandacht voor huurders en bewoners van corporatie-woningen.

- D66 is voorstander van meer kleine windmolens in het landelijk gebied.
- D66 is blijvend voorstander van collectieve inkoopacties van isolerende maatregelen en zonnepanelen, plus thuisbatterijen waarbij lokale installateurs worden betrokken.
- Voor inwoners die zelf geen geschikt dak hebben, willen we dat de gemeente coöperaties ondersteunt waarin inwoners kunnen investeren in zonnepanelen op het dak van ondernemer of maatschappelijke instelling – zoals buurthuizen, sportverenigingen en scholen.
- Gezien de grote hoeveelheid water in en rond Wormerland zien wij kansen voor aquathermie. Onderzoek naar de potentie hiervan bevestigt dat deze kansen reëel en haalbaar zijn in onze gemeente.
- Op grote parkeerterreinen zien wij mogelijkheden voor dubbelgebruik. De auto's kunnen parkeren onder de (verhoogde) zonnepanelen. Wij zien hiervoor bijvoorbeeld mogelijkheden bij het zwembad.
- We willen bedrijventerreinen versneld verduurzamen. Ook daarbij wordt gekeken of de omwonenden daarvan kunnen meeprofiteren. Bijvoorbeeld laadpalen aan de rand van een bedrijventerrein die 's avonds en 's nachts door omwonenden worden gebruikt.
- Om meer ruimte te creëren op het net wordt naar slimme oplossingen voor netcongestie op bedrijventerreinen gekeken.
- Voor nieuwbouw (wonen en industrie) is groene dakbedekking – bijvoorbeeld groene daken – of zonnepanelen de norm.

Klimaatadaptatie

Ons klimaat verandert. Omdat ingrepen in de openbare ruimte vaak meerdere jaren kosten, zullen we als gemeente nu al goed na moeten denken over hoe we onze dorpskernen leefbaar en gezond houden, hoe we overlast van droogte op plotse hevige regenval beperken en welke groenvoorzieningen we aanleggen. We zullen ermee rekening moeten houden dat een veranderend klimaat een andere vegetatie vereist.

- Klimaatadaptatie eist een vergroening van onze leefomgeving. We stimuleren het ‘tegelwippen’ (vergroenen van tuinen) enerzijds en anderzijds het parkeren op eigen grond – waardoor de gemeente een parkeerplek kan vergroenen.
- We planten meer bomen voor een groene en koele omgeving. De gemeente denkt vooruit door bijvoorbeeld hittebestendige bomen aan te planten.
- Bij alle ruimtelijke keuzes geldt het principe ‘bodem en water sturend’: bouwen waar de ondergrond het toelaat en waar waterbeheer op orde is.
- Waterberging en waterkwaliteit worden meegenomen bij alle ruimtelijke besluiten.
- Nagenoeg iedere nieuw te bouwen parkeerplaats moet een groene parkeerplaats zijn (open tegel met gras) om de wateropvang te bevorderen en het riool te ontlasten. Op termijn moeten ook bestaande parkeerplaatsen vervangen worden door groene parkeerplaatsen.
- Het elektriciteitsnetwerk moet worden verzaard. Tot die tijd moeten creatieve oplossingen worden gezocht, bijvoorbeeld samenwerking van ondernemers.

Wormerland ontwikkelt zich klimaatbestendig!

Hoofdstuk 6 - Een eerlijke, duurzame en gezonde economie

Een gezonde economie en een gezonde leefomgeving horen bij elkaar. Wormerland heeft een rijke industriële geschiedenis, maar de toekomst ligt in schone innovatie, circulaire productie en lokaal ondernemerschap. D66 wil dat onze regio een voorbeeldgebied wordt waar duurzaamheid en economische groei elkaar versterken.

Een groene economie

De economie van de toekomst is circulair, digitaal en sociaal. Voor maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie, zijn veel (technische) banen nodig. De krapte op de arbeidsmarkt is een urgent thema. Samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs is daarbij cruciaal. Met een praktisch opgeleide beroepsopleiding liggen hier kansen voor Wormerland. D66 wil dat Wormerland samen met Zaanstad een industrievisie maakt voor de regio. Hoewel D66 het industriële verleden koestert, stelt D66 de gezondheid van haar inwoners voorop.

- We willen dat Wormerland gericht inzet op circulaire bedrijvigheid (recycling, reparatie, hergebruik en biobased productie), groene energie en voedselinnovatie.
- Het winkelcentrum in Wormer moet aantrekkelijker worden om te ondernemen.
- Er komen stageplekken bij de gemeente voor MBO-ers en de gemeente zet zich in om leerwerktrajecten in samenwerking lokale ondernemers, voor het MBO uit de regio – met name in techniek, energie en circulaire productie.
- Ondernemers en omwonenden werken samen in overlegstructuren rond industrieterreinen.

Een sterke economie is schoon, sociaal en toekomstgericht

Hoofdstuk 7 - Iedereen vrij om te leren en ontwikkelen

Goed onderwijs is de sleutel tot vrijheid en kansengelijkheid. In Wormerland moet iedereen zich kunnen ontwikkelen – van peuter tot professional, ongeacht achtergrond of inkomen. D66 wil investeren in mensen: in scholen, leraren en levenslang leren.

Onderwijs als basis voor gelijke kansen

D66 vindt dat het de taak is van de overheid om ernaar te streven dat iedereen dezelfde kansen heeft om zichzelf te ontwikkelen tot wat ze kan en wil zijn. En gelijke kansen krijgen begint in de klas.

- D66 wil dat alle kinderen in Wormerland toegang hebben tot goed onderwijs, cultuur en sport.
- Routes naar school, sport en cultuur moeten veilig zijn. Kinderen moeten – via school – nog meer inzicht krijgen in veilig weggedrag.
- We investeren in brede scholen en integrale kindcentra (IKC's) waar opvang, onderwijs en welzijn samenkomen.
- Alle kinderen hebben recht op een rijke schooldag. We willen onderzoeken hoe het aanbod naschoolse activiteiten uit te breiden en kwalitatief te verbeteren – een inkomensafhankelijke eigen bijdrage is wat D66 betreft een optie.
- Lezen en taalvaardigheid krijgen prioriteit – elk kind wordt automatisch lid van de bibliotheek.
- Er komt extra aandacht voor huiswerkbegeleiding en bijles programma's op de scholen zelf.

Sterke scholen, sterke leraren

Goed onderwijs vraagt om goede gebouwen en gemotiveerde leraren. Wormerland verzorgt de huisvesting van scholen en heeft daarmee een belangrijke taak te vervullen. Schoolgebouwen moeten een inspirerende plek zijn voor alle leerlingen en dienen bovendien duurzaam en toegankelijk te zijn voor leerlingen met een beperking. Het lerarentekort blijkt een actueel thema. D66 wil leraren aantrekken en mensen enthousiasmeren om zij-instromer of deeltijd docent te worden.

- D66 wil dat alle schoolgebouwen in Wormerland duurzaam, gezond en goed geventileerd zijn.
- Scholen mogen zelf de inrichting van hun schoolplein bepalen. D66 wil dat de gemeente helpt met het vergroenen van schoolpleinen. De gemeente moet samen met scholen optrekken om te kijken naar het uitbreiden van schoolpleinen en/of speelmogelijkheden tijdens pauzes in nabije parken. Schoolpleinen moeten na schooltijd toegankelijk zijn voor buurtkinderen en juist niet onbruikbaar zijn.
- Er is een veilig leefklimaat in en rondom onze schoolgebouwen.
- We bevorderen waar mogelijk kleinere klassen. In kleinere klassen is vanzelf meer ruimte voor maatwerk. D66 wil op elke school een conciërge.

- De gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen, sportclubs en cultuurorganisaties.
- De gemeente geeft leraren voorrang op sociale huur- en midden huurwoningen.
- D66 wil inzetten op het enthousiasmeren van de jeugd en zij-instromers voor een baan als leraar.

Een leven lang leren

De wereld verandert snel – kennis veroudert, banen veranderen. D66 wil dat leren mogelijk blijft, ook na school.

- Volwassenen met een afstand tot de arbeidsmarkt krijgen toegang tot gratis basisopleidingen voor taal, rekenen en digitale vaardigheden.

Inclusie en diversiteit in onderwijs

- D66 wil dat alle kinderen meetellen, ook als leren moeilijker gaat.
- Er komt meer ruimte voor flexibel onderwijs voor thuiszitters of leerlingen met een ondersteuningsbehoefte.
- De gemeente ondersteunt ouder-kindcentra en laagdrempelige opvoedprogramma's om ouders te helpen bij begeleiding.
- Wormerland biedt vluchtelingen en nieuwkomers toegang tot taalonderwijs en integratie via scholen.

Onderwijs is de motor van vrijheid. D66 investeert in leren als levenslange kans

Hoofdstuk 8 - Zorg zo veel mogelijk preventief

Een gezonde gemeente begint bij gezonde mensen. En gezondheid begint altijd buiten de spreekkamer in een leuke buurt, met genoeg geld om rond te komen en burens die naar elkaar omkijken. De druk op sociale en maatschappelijke voorzieningen in Wormerland is groot. D66 wil dat de gemeente zich blijft inzetten voor iedereen. Mensen die zorg nodig hebben, moeten dit ook krijgen, dat heeft prioriteit.

Zorg dichtbij en samenhangend

Zorg moet laagdrempelig beschikbaar zijn. Gezondheid moet niet iets zijn waar we pas aan denken als het niet goed gaat. D66 hanteert het principe *'Health in all policies'*. Gezondheid is deel van beleid. Het hoort thuis in alles wat de gemeente doet: ruimtelijke ordening, onderwijs, sport en sociale voorzieningen. Veelal is het de directe omgeving die de basis vormt voor onze gezondheid. Een veilige, fijne, groene en sociale wijk maakt voor een veel betere uitgangspositie.

- D66 investeert in groene, schone en veilige buurten die aanzetten tot bewegen en ontmoeten.
- Gemeenschappelijke woonvormen worden versterkt als plekken waar mensen elkaar helpen. Voor ouderen komen zulke kleinschalige woonvormen in de buurt van voorzieningen.
- Samenwerking met scholen, sportverenigingen en zorgorganisaties vormt de basis.
- Gezonde voeding, beweging en mentale veerkracht worden actief bevorderd.

Jeugdzorg en gezinnen

Zorg moet toegankelijk zijn voor iedereen die het nodig heeft. We moeten af van symptoombestrijding in de jeugdzorg. We moeten inzetten op de daadwerkelijke problemen in gezinnen, zo vroeg mogelijk. Vaak zit onder een aanmelding voor jeugdzorg een andere kwestie verstopt.

- Gemeente, scholen, jeugdteams en wijkteams werken samen aan vroeg signalering en ondersteuning nabij. Kinderen moeten niet op een wachtlijst komen als eigenlijk de ouders hulp nodig hebben.
- De wachtlijsten moeten korter. Dat is menselijker en kostenefficiënt.
- Gezinscoaches krijgen meer ruimte om gezinnen langdurig te begeleiden. We investeren in zelfverzekerde ouders, want zij vormen voor hun kinderen de basis.
- We investeren in opvoedondersteuning, oudergroepen en collectieve programma's. Op dit moment ligt te veel nadruk op het kind. Er moet meer ruimte komen om de ouders te begeleiden. De gemeente ondersteunt het IJslands model voor jeugdpreventie – gericht op sport, cultuur en betrokken ouders.
- De focus ligt op normalisering: niet elk probleem is een stoornis. Kinderen mogen best 'anders' zijn. Ieder kind heeft haar eigen pad. D66 wil minder prestatiedruk. De norm wordt nu te strak gesteld. Kinderen hoeven niet allemaal hetzelfde te zijn.

- Zwaardere zorg blijft beschikbaar waar nodig, maar lichte hulp komt eerder. Waar dat kan in de vorm van een algemene voorziening.
- We willen dat uitstroom uit de verlengde jeugdzorg zoveel mogelijk naar begeleid wonen plaatsvindt, in plaats van beschermd wonen.

Investeren aan de voorkant

Gericht investeren in bewezen effectieve preventiemaatregelen bespaart zorgkosten en vergroot welzijn. Snel ingrijpen voorkomt verergeren van de problematiek. Vaak is dan een lichte interventie genoeg.

- D66 wil dat wijken en speeltuinen zo ontworpen zijn dat kinderen een gezonde ontwikkeling kunnen doormaken. Kinderen moeten kunnen ravotten, vallen en opstaan, zich uitleven. Kinderen moeten ‘anders’ mogen zijn. Speeltuinen moeten ook inclusief zijn, ook kinderen met een beperking moeten kunnen sporten. Dit moet een plek krijgen in het Speeltuinen beleid dat op dit moment in ontwikkeling is.
- Middelen verschuiven van tweede naar eerste lijn.
- Er komen meer praktijkondersteuners, wijkverpleegkundigen en jeugdcoaches.
- De gemeente gebruikt brede welvaartsindicatoren om de effecten van beleid en ontwikkelingen in de samenleving inzichtelijk te maken. D66 wil een toekomstbestendige en houdbare Wmo – we hechten aan het versterken van de sociale basis en willen de programma’s die de gemeente daartoe al heeft – zoals valpreventie en welzijn op recept – verder uitbreiden.
- We willen dat welzijnswerk en WMO beter aan elkaar verbonden worden. Het komt voor dat mensen medische klachten ervaren omdat ze eigenlijk, bijvoorbeeld, eenzaam zijn. Contact met buurtgenoten is dan een duurzamere oplossing dan medische ondersteuning.

Armoede tegengaan

Een te groot deel van de inwoners van Wormerland leeft helaas in armoede. Armoede veroorzaakt stress en daarmee gezondheidsproblemen. Mensen kunnen zich minder goed richten op hun toekomst, worden minder ondernemend. En kinderen hebben niet dezelfde kansen wanneer ze in armoede opgroeien. Het is belangrijk dat de gemeente doet wat ze kan, ook om het stigma tegen te gaan

- We willen aanvragen voor tegemoetkomingen versimpelen en meerjarige aanvragen moeten mogelijk worden.
- Wanneer iemand in de bijstand zit, moet de gemeente automatisch de gemeentelijke belasting kwijtschelden. De gemeente moet het waterschap overtuigen hetzelfde te doen.
- Laagdrempelige financiële inlooppreekuren kunnen mensen in een vroeg stadium helpen met informatie waarmee schulden en boetes worden voorkomen. Deze informatiebijeenkomsten moeten ook buiten werktijden aangeboden worden.

- D66 steunt een aanpak met creatieve oplossingen voor schuldhulpverlening, daaronder vallen ook experimenten met het – onder voorwaarden – overnemen van schulden zodat mensen niet hun leven lang door hun schulden achtervolgd worden.
- We kijken bij andere gemeenten welke interventies het beste werken om het welzijn van mensen in armoede op de lange termijn te vergroten.
- De voedselbank krijgt een locatie in Wormerland en zou een soort winkel moeten zijn, waar mensen altijd terecht kunnen, niet alleen op een vast tijdstip.
- Onder de participatiewet wordt handhaving meer een vorm van begeleiding, om voeling te houden met de klant en die uit de uitkering te helpen.

Voorkomen is beter – en menselijker – dan genezen

Hoofdstuk 9 - Een bruisend Wormerland

Een gemeente leeft pas echt als er ruimte is voor sport, cultuur en ontmoeting. D66 ziet sport en cultuur niet als luxe, maar als voorwaarde voor een gezonde en verbonden samenleving.

Sport en beweging voor iedereen

Beweging is essentieel voor gezondheid en welzijn. D66 streeft ernaar dat ieder kind lid wordt van een sportclub. Als ouders dat niet zelf kunnen betalen, komt er ondersteuning vanuit de gemeente. Ook volwassenen worden gestimuleerd te bewegen, ook in de openbare ruimte. (Sport)clubs van kinderen zijn niet altijd goed te combineren met het drukke leven van ouders. D66 wil dat slimme samenwerkingen worden gezocht, bijvoorbeeld met scholen, zodat ouders kunnen werken en kinderen kunnen sporten. Ook de sportclub is een plek waar iedereen vrij is zichzelf te zijn. D66 is voor inclusieve sportclubs.

- Speelplekken worden uitdagender en natuurlijker ingericht.
- Ieder kind een club is het uitgangspunt voor D66. Als ouders de contributie niet kunnen betalen, worden zij hierin ondersteund.
- Sporttoestellen in de openbare ruimte stimuleren volwassenen om te bewegen.
- De gemeente breidt meedoen regelingen uit naar gezinnen boven het minimum.
- Sportverenigingen mogen meer evenementen organiseren en krijgen hulp bij vrijwilligers-beleid.
- Overdag kunnen bijvoorbeeld scholen en zorginstellingen gebruik maken van sportaccommodaties. Er wordt gekeken naar meer mogelijkheden voor dubbelgebruik. Zonder dat dit ten koste gaat van al ontvangen subsidies voor sport en bewegen.
- We willen met sportverenigingen in gesprek over inclusiviteit – het creëren van gelegenheden waarop kinderen en volwassenen met een (niet zichtbare) handicap kunnen sporten. Denk bijvoorbeeld aan prikkelarme trainingen voor kinderen op het autismespectrum.

Cultuur en erfgoed als motor van verbondenheid

Cultuur verbindt mensen en versterkt de identiteit van het dorp. D66 wil een sterke culturele infrastructuur. Bovendien investeren we in doorlopende leerlijnen. Ons erfgoed bindt ons aan onze streek. D66 wil het erfgoed behouden en beschermen, maar ook ontwikkelen en verduurzamen, zodat iedereen er nog lang van kan genieten. Erfgoed krijgt zoveel mogelijk een nieuwe (maatschappelijke) bestemming.

- Er komt een divers cultureel aanbod in Wormerland.
- D66 steunt kleine ateliers en broedplaatsen in wijken en dorpen.
- De gemeente moet helpen om het culturele aanbod beter onder de aandacht bij inwoners te brengen.
- D66 wil onderzoeken hoe vrijwilligersorganisaties kunnen worden versterkt.

Verkiezingsprogramma D66 Wormerland 2026-2030

- Erfgoed en Zaanse identiteit worden gekoesterd: oude panden behouden waar mogelijk, vernieuwen waar nodig.
- Culturele subsidies worden conform van de Raad van State uitspraak aanbesteed.

Een bruisend Wormerland beweegt, ontmoet en inspireert.

Hoofdstuk 10 – Iedereen een stem

D66 gelooft in de kracht van de democratie. Het is van groot belang dat iedereen zich gehoord voelt en mee kan doen. Politiek mag niet iets zijn wat óver mensen gaat, maar iets wat mét mensen gebeurt.

Open en toegankelijke politiek

Een open gemeente is een betrouwbare gemeente. Vrijheid betekent dat je mee kunt beslissen over wat er in jouw omgeving gebeurt. D66 is een voorstander van participatie van inwoners, bij ieder besluit dat wordt genomen. Daarbij willen wij dat de politiek meebeweegt met inwoners. D66 wil dat inwoners eenvoudig kunnen meedenken en meebeslissen over beleid dat hen raakt.

- De gemeente communiceert in begrijpelijke taal en is telefonisch goed bereikbaar.
- Elk beleidsvoorstel vermeldt hoe inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn betrokken.
- We werken met wijkpanels en burgerfora die advies geven over lokale vraagstukken, zoals verkeer, groen of veiligheid.
- Na een fusie moeten de kernen hun lokale kleur kunnen behouden. Dat uit zich ook door plaatsnaamborden met daarop eerst de naam van de kern en dan pas de naam van de gemeente.
- De gemeente ontwikkelt een digitaal participatieplatform waarop inwoners ideeën kunnen aandragen en elkaars voorstellen kunnen steunen.
- D66 wil experimenteren met burgerbegrotingen: inwoners beslissen over een deel van het wijkbudget.
- Jongeren worden actief betrokken via een jongerenraad, zodat ook hun stem doorklinkt in beleid.

Toegankelijke overheid

De overheid is er voor de inwoner, niet andersom. De gemeentelijke dienstverlening moet eenvoudig en toegankelijk zijn, voor iedereen. Voor inwoners die zich niet voldoende (digitaal) redden wordt ondersteuning geboden.

- Iedereen heeft recht op begrijpelijke dienstverlening. D66 wil dat de gemeente een recht op duidelijke taal garandeert.
- Er komt één herkenbaar loket voor inwoners met vragen over zorg, inkomen of werk.
- De gemeente zorgt dat digitale systemen bruikbaar blijven voor mensen met een beperking of lage digitale vaardigheden.
- Persoonlijke ondersteuning blijft beschikbaar – niet iedereen redt zich digitaal.

- De gemeente houdt de data van inwoners in eigen beheer. De gemeente maakt geen gebruik van platforms of apps die niet veilig met onze data omgaan.
- De gemeente ontwikkelt een data-, informatie- en AI-strategie, aansluitend op die van het Rijk
- Er komt een portefeuille 'data, informatie & AI'.

Diversiteit, transparantie en vertrouwen

Wormerland is divers – dat moet zichtbaar zijn in het bestuur. Bovendien moet iedereen kunnen begrijpen hoe en waarom de gemeente handelt. Dat betekent heldere taal en vaker terugkoppelen.

- D66 streeft naar diversiteit in adviesraden.
- Kandidatenlijsten en benoemingen weerspiegelen de gemeente qua achtergrond, leeftijd en ervaring.
- De gemeente ondersteunt initiatieven die burgerparticipatie in ondervertegenwoordigde groepen vergroten.
- Besluiten worden helder toegelicht, inclusief de afwegingen die eraan voorafgingen. De gemeentebegroting wordt toegelicht in begrijpelijke taal.
- Inwoners krijgen altijd een terugkoppeling op hun inspraak of melding.
- De gemeenteraad houdt via jaarlijkse voortgangsrapportages toezicht op de uitvoering van het participatiebeleid.
- Integriteit en openheid blijven kernwaarden: D66 staat voor betrouwbaar bestuur zonder belangenverstrengeling.
- Goed voorbeeld doet volgen, D66 is van mening dat wij als bestuur altijd nieuwsgierig moeten zijn naar de ander. Verbinding, openheid en integriteit van bestuur zijn leidende principes.

Een sterke democratie vraagt om meedoen, meedenken en meebeslissen.

Hoofdstuk 11 – Een veilig Wormerland

Wormerland moet voor iedereen veilig zijn.

Discriminatie is ontoelaatbaar

Haat en geweld tegen mensen vanwege hun geloof, afkomst, seksuele oriëntatie of genderidentiteit wordt in Wormerland niet getolereerd. Preventie is de beste bescherming. Jongeren moeten kansen zien in plaats van de verleiding van het snelle criminele geld. De gemeente speelt waar nodig en bemiddelende rol. De menselijke maat is belangrijker dan ‘schotten’ tussen de wetgeving.

- We investeren we in wijkgerichte aanpakken samen met politie en welzijnsorganisaties, waarin veiligheid, zorg, werk, onderwijs en wonen samenkomen
- Mensen met onbegrepen of onveilig gedrag hebben meestal geen politie nodig, maar zorg. Een nauwe samenwerking tussen zorg en veiligheid gaat daarbij helpen – daarom wordt het delen van gegevens toegestaan. De gemeente speelt waar nodig en bemiddelende rol.

Een gevoel van veiligheid

Het is belangrijk gevoelens van onrust en onveiligheid serieus te nemen. Tegelijkertijd vinden we dat we ons bij het maken van veiligheidsbeleid niet te veel moeten laten leiden door angst. Het streven naar veiligheid kan ook weleens schuren met het streven naar vrijheid, zeker wanneer de privacy van mensen in het gedrang komt.

- D66 vindt dat vrijheden niet zomaar moeten worden opgeofferd en dat daarom altijd scherp gekeken moet worden naar de balans tussen vrijheid en veiligheid. Dit vraagt om een overheid die in het streven naar veiligheid de vrijheid van inwoners respecteert en hen te allen tijde gelijkwaardig behandelt.
- We kiezen voor effectieve maatregelen in plaats van schijnveiligheid.
- We kiezen op de eerste plaats voor het voorkomen van criminaliteit, ook door de diepere oorzaken van criminaliteit en overlast te bestrijden.

Preventie van crimineel gedrag

We zetten in op preventie als belangrijkste uitgangspunt om veiligheid te verbeteren. Dit begint al vroeg, bijvoorbeeld door te investeren in onderwijs en het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten. Op die manier nemen we de oorzaken van criminaliteit en radicalisering weg.

- Een onderdeel van preventie waarbij de gemeente een belangrijke rol speelt is de uitstraling in een buurt. Een gemeente met schone straten, zonder kapot straatmeubilair en met werkende straatlantaarns kent minder criminaliteit en overlast. D66 vindt het daarom de taak van de gemeente om de openbare ruimte netjes te houden.

- D66 wil dat wijkagenten samen met de gemeente en welzijnswerkers in de wijken optrekken, in het geven van voorlichting, het aanwezig zijn bij inspraakmomenten en het op een laagdrempelige wijze aanspreekbaar zijn in de buurt.

Softdrugsbeleid

Wietteelt leidt tot veel overlast, brandgevaar en criminaliteit. Opsporing brengt hoge kosten met zich mee. D66 is voor het reguleren van wietteelt en uiteindelijke legalisering van softdrugs. Ons doel hiermee is de gezondheidsrisico's van drugsgebruik te verminderen en de overlast en criminaliteit die gepaard gaat met illegale wietteelt te beperken. Regulering gaat wat D66 betreft samen met goede voorlichting en voldoende toezicht.

- D66 is voorstander van een lokaal softdrugsbeleid: Wormerland bepaalt zelf of en hoeveel coffeeshops er in de gemeente zijn, of er een minimale afstand moet zijn tussen een coffeeshop en een school en of het ingezetenen criterium wordt gehandhaafd. Afstemming met omliggende gemeenten is hierin cruciaal.

Handhaving

De preventieve aanpak kan niet altijd voorkomen dat het misgaat. Georganiseerde criminaliteit is allang niet meer beperkt tot de "Grote Stad". Het resultaat is dat boven- en onderwereld zich ook bij ons in de gemeente steeds meer gaan mengen. In die gevallen komt handhaving in beeld. Handhaving kan plaatsvinden door de politie, maar ook door BOA's (buitengewoon opsporingsambtenaren) in dienst van de gemeente. Dit vraagt om een heldere afbakening van verantwoordelijkheden en goede samenwerking.

- D66 wil dat het driehoeksoverleg – het overleg waarin burgemeester, OM en politie spreken over veiligheidsonderwerpen – afspraken maakt over de inzet op lokale prioriteiten, bijvoorbeeld met zogenaamde 'handhavingsarrangementen'. De gemeenteraad moeten daarbij inspraak krijgen in de te maken afspraken.
- Ondernijning heeft prioriteit in het Integraal Veiligheidsplan van onze gemeente.
- We juichen de geplande bewustwordingstrainingen voor Raad en ambtenaren toe. D66 wil deze trainingen graag uitbreiden naar besturen van (sport)verenigingen en andere maatschappelijke instanties zodat ook zij zich beter kunnen wapenen tegen criminele invloeden.
- D66 wil dat bij veiligheidsmaatregelen altijd rekening wordt gehouden met de invloed die deze maatregelen hebben op de privacy van inwoners. Het aantasten van privacy vraagt iedere keer om een zorgvuldige en transparante afwegingen. D66 is daarom zeer terughoudend bij het inzetten van cameratoezicht en preventief fouilleren.

Er is blijvend aandacht voor veiligheid in onze gemeente.

Hoofdstuk 12 - Waaraan wordt het geld (niet) besteed

Gemeentegeld is gemeenschapsgeld. D66 wil dat elke euro bijdraagt aan de brede welvaart van onze inwoners – aan gezondheid, duurzaamheid, kansengelijkheid en leefbaarheid. D66 kiest voor het opstellen van een sluitende begroting. Niet alles kan tegelijk, dus moeten we kiezen. We investeren waar het de toekomst versterkt, en besparen waar het kan zonder de basis te schaden.

Waar we méér geld aan willen besteden

D66 kiest voor gerichte investeringen in de fundamenteën van een gezonde, duurzame en rechtvaardige gemeente.

a. Preventie en gezondheid

- Structureel meer middelen naar wijkgerichte preventieprogramma's, buurtondersteuning en gezondheidsbevordering.
- Extra inzet op mentale gezondheid, jeugdzorg aan de voorkant en sportvoorzieningen.
- Uitbreiding van wijkgezondheidscentra en ondersteuning voor huisartsenpraktijken.

b. Onderwijs en kansengelijkheid

- Investeren in een rijke schooldag, waar plek is voor sport, (lokale) cultuur, onderwijs-achterstandenbestrijding, bijlesprogramma's en taalhuizen.
- We blijven investeren in vernieuwing en verduurzaming van schoolgebouwen.
- We zorgen voor een betere verbinding van onderwijs, opvang, welzijn en ondersteuning (jeugdzorg).

c. Duurzaamheid en energietransitie

- Versnelling van woningisolatie, vergroening en lokale energieprojecten.
- Stimulering van biobased en circulair bouwen.
- Extra middelen voor netverzwaring, bidirectionele laadpalen en duurzame mobiliteit.
- Ondersteuning van lokale energiecoöperaties en klimaatadaptieve maatregelen (water-berging, hittebestrijding).

d. Cultuur, sport en sociale samenhang

- Versterking van bibliotheken als plekken van ontmoeting en leren.
- Investeren in sportvoorzieningen en meedoen regelingen, inclusief onderhoud en multifunctioneel gebruik.
- Ondersteuning van kleine podia, ateliers en broedplaatsen in de kernen.

e. Goed bestuur en dienstverlening

- Investeren in toegankelijke en digitale dienstverlening, begrijpelijke communicatie en digitale veiligheid

Waar we minder geld aan willen besteden

Bezuinigen is nooit een doel op zich, maar soms noodzakelijk om ruimte te maken voor wat belangrijker is. D66 wil verantwoord besparen op uitgaven die weinig bijdragen aan duurzaamheid of brede welvaart.

a. Symptoombestrijding in de zorg

- Minder uitgaven aan tweede- en derdelijnszorg door te investeren in preventie en vroege signalering.
- Beperkingen van onnodige en dure indicaties in de jeugdzorg en WMO, waar lichtere vormen van hulp mogelijk zijn.
- Herziening van inefficiënte subsidies die weinig maatschappelijke opbrengst tonen.

b. Minder investeringen in fossiel, vervuiling en verharding

- Geen gemeentelijk geld naar fossiele energieprojecten of bedrijven die aantoonbaar niet verduurzamen.
- Minder geld naar autoverkeer en parkeervoorzieningen die vergroening in de weg staan.
- Minder investeren in onderhoud van overmatige verharding ten gunste van natuurvriendelijk onderhoud. Terughoudend met aanleggen van nieuw asfalt.

Hoe we méér inkomsten willen genereren of vrijspelen

D66 wil niet primair bezuinigen, maar slim investeren. Dat vraagt om een toekomstgerichte begroting die opbrengsten koppelt aan maatschappelijk rendement.

a. Actief grond- en vastgoedbeleid

- Inzetten van planbatenheffing: waardestijging door nieuwe bestemmingen vloeit deels terug naar de gemeenschap.
- Voorkeursrecht gemeente vaker toepassen om regie te houden over ontwikkellocaties.
- Tijdelijke herbestemming van leegstaande gebouwen voor maatschappelijke initiatieven of betaalde verhuur.
- We laten bedrijven meebetalen aan de ontwikkeling en renovatie van industriegebieden.

b. Financiële prikkels voor verduurzaming

- Kwaliteitsbudgetten bij energie- en bouwprojecten: de vervuiler betaalt, de omgeving profiteert.
- Vergroeningsheffingen koppelen aan vervuilende activiteiten; opbrengst naar klimaatadaptatie en biodiversiteit.
- Bevordering van energiecoöperaties met lokaal eigenaarschap, waardoor opbrengsten in de wijk blijven.

c. Efficiënter gebruik van middelen

- Toepassen van brede welvaartsbegroting: beleid wordt beoordeeld op maatschappelijke opbrengst in plaats van alleen financiële kosten.
- Gezamenlijke inkoop met regiogemeenten voor zorg en energie om schaalvoordelen te benutten.
- Digitalisering van gemeentelijke processen levert structurele besparingen op in beheer en uitvoering.

d. Regionale samenwerking, subsidies en rijksmiddelen

- Actieve deelname aan regionale fondsen (MRA, provincie) voor klimaat, innovatie en onderwijs.
- Meer gebruik van Europese en landelijke subsidieregelingen voor circulaire projecten en energietransitie.
- We rekenen op voldoende financiering voor de gemeentelijke taken vanuit het Rijk en zullen ons daar samen met de landelijke D66-fractie hard voor maken.
- Het verhogen van de WOZ is onze laatste optie.

Financieel kompas: kiezen met waarden

Onze keuzes zijn niet alleen financieel, maar ook moreel. D66 vindt dat elke euro moet bijdragen aan vrijheid, duurzaamheid en gelijke kansen. We investeren in mensen, niet in problemen. We bouwen aan een gemeente die haar geld inzet om toekomst te maken, niet om stil te blijven staan. We kiezen voor zo min mogelijk lastenverzwaring voor onze inwoners. Dat is financieel realisme op sociaalliberale grondslag.

Meer geld naar wat mensen sterker maakt. Minder geld naar wat alleen kosten veroorzaakt. Meer opbrengst door slim en duurzaam beleid

Slotwoord

Wormerland heeft alles in huis om een voorbeeld te worden van een duurzame, gezonde en rechtvaardige gemeente. Een gemeente waar kinderen veilig kunnen opgroeien, waar mensen elkaar ontmoeten, waar ondernemerschap bloeit zonder de natuur uit te putten, en waar iedereen zich gehoord voelt.

D66 kiest voor een toekomst waarin vooruitgang en verbinding hand in hand gaan. Met deze keuzes willen we richting geven aan een Wormerland dat klaar is voor de toekomst – een gemeente die we met trots doorgeven aan de volgende generatie. Het kan wél.